

Analiza teksta prednacrt Zakona o studentskom organiziranju

(1) Nepreciznosti i nepravilnosti

Čl. 1. Zakon se u naslovu odnosi na "Kanton Sarajevo", a član ga definira u odnosu na "Federaciju Bosne i Hercegovine".

Čl. 2., stav IV. Zakon o udruženjima i fondacijama postoji samo na nivou Federacije BiH, ne na nivou kantonâ.

Čl. 4. Neprecizna definicija "preduslova za zakonit rad studentskog parlamenta".

Čl. 8. Ne definira se način izbora predsjednika/ce studentskog parlamenta visokoškolske ustanove.

Čl. 9. Nejasno na koji način SPUS "usklađuje rad studentskih parlamenata visokoškolskih ustanova". Nejasno na koji način SPUS surađuje s "nadležnim ministarstvima za visoko obrazovanje u pripremi propisa". Budući da je Zakon na nivou Kantona Sarajevo, nejasno na koje se institucije odnosi množina "ministarstva".

Čl. 9., stav II, tačka 2. SPUS može imati formalno-pravni legitimitet zastupanja isključivo interesa studenata/ica na nivou Univerziteta, a ne Kantona Sarajevo, kako je to definirano ovim prednacrtom. Naime, studenti/ce koji ne potpadaju pod formalno-pravni okvir UNSA-a te nisu studenti/ce na istom (npr. studenti/ce privatnih univerziteta) imaju zakonom garantirano pravo opredjeljivanja pri izboru svojih zastupnika/ca.

Čl. 10, stav II. Nejasno ograničenje broja članova/ica studentskog parlamenta. Implicitan zaključak je da u Senatu Univerziteta sjede svi članovi/ce SPUS-a.

Čl. 13. Nejasno kojim uslovima udruženje mora udovoljavati kako bi nadležno ministarstvo pozitivno ocijenilo rad udruženja. Spomenuti čl. 2 Zakona samo definira nazivlje, a ne uslove.

Čl. 14. Ne definiraju se minimalni prostorni i materijalni uslovi za rad udruženja i drugih organizacija studenata/ica koje je visokoškolska ustanova dužna osigurati. Činjenica da se isto definira "u skladu s mogućnostima" visokoškolske ustanove daje prostora raznim manipulacijama te se shodno tome može smatrati propustom/rupom u zakonu.

Čl. 16. Neprecizno definirana procedura raspisivanja konkursa i minimalni uvjeti za dodjelu sredstava. Minimalna sredstva koja se moraju izdvajati na godišnjoj osnovi nisu definirana.

Čl. 17., stav II. Ako visokoškolska ustanova pri kojoj je sjedište SPUS-a financira SPUS, nejasno je li ista ustanova dužna financirati studentski parlament spomenute ustanove.

Čl. 17., stav III. Nejasno o kojim se "drugim studentskim organizacijama bez pravnog subjektiviteta" radi. Nisu definirani uslovi i pravni okvir pod kojim takve organizacije djeluju.

Čl. 22., stav III, tačka 3. Nejasno je li studentski pravobranilac/pravobraniteljica jedina osoba koja može sudjelovati u disciplinskim postupcima. Mogući konflikt sa statutarnom definicijom o postupku rada disciplinskih komisija pri Univerzitetu i fakultetima.

Čl. 24. Stavovi I i III izravno oprečni jedan drugome.

Čl. 24., stav V. Neprecizno definirano na koji način, pod kojim uslovima, uz čije sugestije i na čiji prijedlog visokoškolske ustanove donose opće akte kojima se propisuje izborni postupak za provođenje prvih izbora za studentske parlamente. Postoji stvarna mogućnost da se zbog zakonskog propusta neće moći ispoštovati zakonski rok od 90 dana.

Nije definirano kakva "većina" (apsolutna/natpolovična, relativna, prosta/obična, kvalificirana/naročita) na sljedećim mjestima: **čl. 8., stav II; čl. 9., stav III; čl. 12., stav II; čl. 16., stav II.**

(2) Opće primjedbe i zamjerke

Čl. 4. Budući da nisu definirani "preduslovi za zakonit rad studentskog parlamenta" koje su organi visokoškolskih ustanova dužni osigurati, očividno je i nepostojanje u tekstu Zakona definiranih mehanizama za sprječavanje mogućih manipulacija i malverzacija u osiguravanju spomenutih uslova.

OPSFF ne podržava ideju da se sredstva za rad studentskih parlamenata visokoškolskih ustanova vode na računima istih ustanova te smatramo da takav ustroj stvari može dovesti do mogućih malverzacija i pritiska od visokoškolskih ustanova na parlamente. Pored toga, nisu precizno definirana sredstva koja je visokoškolska ustanova dužna izdvojiti za rad parlamenta te smatramo da se time potencijalno uskraćuje prilika za ostvarivanje preduslova za zakonit rad.

Čl. 8. Ne podržavamo ideju da statut studentskog parlamenta donosi visokoškolska ustanova. Smatramo da bi statuti studentskih parlamenata trebali biti izrađivani od samih parlamenata kako bi se osigurala njihova autonomija i nezavisnost u odnosu na visokoškolsku ustanovu.

Čl. 9. Smatramo da bi studentski parlamenti visokoškolskih ustanova trebali imati zakonsku osnovu za uspostavljanje vlastite međunarodne suradnje s drugim udruženjima, organizacijama i sl.

Čl. 13. U potpunosti odbacujemo i smatramo neprihvatljivim sljedeći dio ovoga člana:

Ministarstvo će jednom godišnje provjeravati status udruženja studenata ili druge organizacije studenata. Ako udruženje ili organizacija prestane udovoljavati uslovima iz ovoga člana, ministarstvo će rješenjem ukinuti status udruženja studenata ili druge organizacije studenata. Protiv rješenja kojima se status udruženja studenata ili druge organizacije studenata priznaje, odbija ili ukida dopuštena je žalba Vladi Federacije čija je odluka konačna.

Način vođenja evidencije iz stava 2. ovog člana propisat će Ministar.

Prvo, vjerujemo da ovakav zakonski okvir prije svega oduzima legitimitet dosad registriranih studentskih udruženja, koja aktivno djeluju, kako bi se dodijelio veći privid autoriteta studentskim parlamentima te samom SPUS-u. Smatramo takav postupak tendencioznim i malicioznim.

Drugo, ovakvom se odredbom proširuje utjecaj dnevne politike i ministarstava obrazovanja na rad nezavisnih studentskih udruženja, umanjuje se njihova autonomija i dovodi ih se u nezavidan položaj. Smatramo da je ova odredba klasičan primjer politizacije akademskog djelovanja na koju ne možemo pristati.

Čl. 16. Sličan gubitak autonomije pronalazimo i u stavu II ovog člana u kojem se kazuje da komisije za provođenje konkursa sačinjavaju, pored studenata/ica, i "nastavno osoblje imenovano od strane visokoškolske ustanove". Zabrinjavajuća je i odredba iz istog stava u kojoj se kaže da se "broj članova komisije i način njihovog izbora određuje (...) općim aktom visokoškolske ustanove".

Neprihvatljivim nalazimo i zadnji stav ovog člana, koji kaže:

Odluku o raspodjeli finansijskih sredstava donosi visokoškolska ustanova na prijedlog studentskog parlamenta.

Ovakva odredba nalaže implicitan zaključak da studentski parlamenti ne raspolažu vlastitim sredstvima.

Činjenica da ovaj prednacrt ne predviđa nikakve mehanizme za žalbu na odluku visokoškolske ustanove jasno pokazuje kolike su mogućnosti manipulacije i djelovanja koji potencijalno mogu škoditi interesima studenata/ica.

Čl. 18. Budući da je neprecizno definirano kakav tačno nadzor visokoškolska ustanova vrši i u skladu s kojim uslovima mora biti izrađen opći akt ustanove o ovom pitanju, smatramo neprihvatljivim stav II ovog člana i vjerujemo da ova odredba umanjuje nezavisnost parlamenta. Za nas prihvatljivo rješenje je uspostavljanje studentskih nadzornih odbora, kao što je i dosad bila praksa pri studentskim udruženjima registriranim po Zakonu o udruženjima i fondacijama FBiH.

Čl. 20. Smatramo neprihvatljivim da izbore za studentski parlament raspisuje rukovodilac/rukovoditeljica

visokoškolske ustanove. Vjerujemo da je u duhu izgradnje demokratskog ustrojstva i demokratskih vrijednosti na visokoškolskim ustanovama prepustiti sve izborne aktivnosti studentskim biračkim odborima. Također ne podržavamo ideju da se izborni postupak propisuje zasebnim i pojedinačnim općim aktima studentskih parlamenata, te vjerujemo da se isti treba općenito definirati ovim Zakonom, uz predviđanje posebnih okolnosti visokoškolskih ustanova. Pogotovo smo zabrinuti za ispunjavanje odredaba iz tačaka 1, 4, 10, 11 i 12 stava VI ovog člana, budući da je naša objektivna procjena da postoji stvarna mogućnost manipuliranja ovim dijelovima izbornog postupka.

Čl. 21. U potpunosti odbacujemo većinsko članstvo nastavnog osoblja u komisiji za prigovore. Voljni smo pristati na jednog (1) člana/icu iz reda nastavnog osoblja u cilju osiguravanja veće objektivnosti, ali isključivo kao posmatrača bez prava glasa.

Čl. 23. Vjerujemo da rukovodilac/rukovoditeljica mora podlijevati i prekršajnoj odgovornosti te vjerujemo da je nužno definirati sankcije ovim zakonom. Smatramo neprihvatljivim i tendencioznim da se ma kakva odgovornost za kršenje odredbi Zakona određuje općim aktom visokoškolske ustanove.

Također smo mišljenja da bi se osobe na vodećim položajima u SPUS-u i studentskim parlamentima visokoškolskih ustanova trebale birati izravnim izborima (predsjednik/ca, generalni sekretar, studentski pravobranioci/pravobraniteljice)

(3) Opći zaključak

Zbog uočenih nepravilnosti i očiglednog umanjavanja autonomije u izboru, upravljanju i nadzoru nad studentskim parlamentima, opći zaključak Organizacije za prava studenata pri Filozofskom fakultetu je da se **tekst prednacrtu Zakona o studentskom organiziranju odbacuje kao prijedlog te da nismo voljni iskazati našu podršku ponuđenom prijedlogu dok se ne načine značajne konceptualne i materijalne izmjene.**

Konstatiramo da bi efekti primjene ovakvog zakona bili višestruko negativni po autonomiju studentskog organiziranja i nezavisno vođenje studentskih predstavničkih tijela te bi nadzor i razne oblike direktne i zakulisne kontrole prepustili visokoškolskim ustanovama, Univerzitetu u Sarajevu te nadležnim ministarstvima obrazovanja i nauke.

Činjenica da se dobar dio propisa kojima se definira organizacija, rad i nadzor nad studentskim parlamentima prepušta visokoškolskim ustanovama umanjuje stupanj nezavisnosti parlamenata. Činjenica da se kontrola nad čuvanjem i raspodjelom finansijskih sredstava studentskih parlamenata prepušta visokoškolskim ustanovama je u suštij suprotnosti s idejom autonomnog upravljanja sredstvima koja se spominje u tekstu prednacrtu.

Vjerujemo da bi ovakav zakon istinski naštetio studentskom tijelu pri Univerzitetu u Sarajevu i unazadio borbu za ostvarivanjem studentskih prava i sloboda.

Također smatramo tendencioznim umanjivanje legitimiteta i autoriteta studentskih udruženja nepovezanih sa studentskim parlamentima a naročito SPUS-om, te uzevši u obzir trenutni statut SPUS-a, koji ne podupiremo, smatramo ovaj prednacrt pokušajem centraliziranja predstavničke moći na krovni studentski parlament, tj. SPUS.

Također moramo prigovoriti na način na koji su nam se predstavnici/e SPUS-a obratili u vezi s ovim prednacrtom. Smatramo neodgovornim molbu da izrazimo podršku ovom prednacrtu prije negoli smo imali priliku da pročitamo i analiziramo sam prednacrt. Smatramo i da je izrada prednacrtu ovog zakona bila nedovoljno transparentna i nedovoljno javna, budući da je izostala suradnja SPUS-a i našeg udruženja (a

moguće i drugih) pri izradi prednacrtu. Za nastavak suradnje po ovom pitanju mislimo da je neophodno da SPUS organizira javnu raspravu/tribinu u kojoj će učesnici biti studentska udruženja iz Kantona Sarajevo. Spremni smo i voljni pružiti podršku i staviti naše kapacitete na raspolaganje pri organiziranju takve rasprave.

Budući da ne podržavamo trenutni Statut SPUS-a, a pogotovo **čl. 12, stav II; čl. 14., stav II; čl. 46., st. I, tačka 3**, ne možemo ni pristati na to da se takve odredbe uvrste u budući statut krovnog studentskog parlamenta.

Kao konačnu zamjerku spomenut ćemo nazivlje. Budući da ponavljanje izraza "studentski parlament" stvara određenu dozu konfuzije u tekstu prednacrtu, naš je prijedlog da se pri visokoškolskim ustanovama studentska predstavnička tijela nazivaju "studentskim vijećima" te da samo krovno predstavničko tijelo nosi naziv "studentski parlament".